

день, п'ять днів на тиждень. Цікавим є те, що практикантів протягом періоду практики відвідують однокурсники, які після занять обговорюють проблемні питання, обмінюються враженнями, щодо роботи з дітьми з особливими потребами [1].

Отже, аналіз програм, дає змогу дійти висновку, що у більшості передбачено проходження педагогічної практики у другому або у третьому семестрах в закладах загальної та середньої освіти. Практиканти мають можливість застосовувати теоретичні знання, здобуті у процесі навчання на практиці. Цей процес відбувається під керівництвом вчителя, а також керівника практики. Працюючи з дітьми з особливими потребами, майбутні помічники вчаться адаптувати навчальний матеріал відповідно до потреб та особливостей дитини, документують труднощі учнів та аналізують динаміку позитивних змін.

Список використаних джерел:

1. Education Assistant Program. CDI College. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.cdicollege.ca/british-columbia/programs-and-courses/teaching-education/education-assistant/>

2. Education Assistant Certificate. Okanagan College. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: https://www.okanagan.bc.ca/Programs/Areas_of_Study/cs/Certificates/Employment_and_Professional_Development/Education_Assistant_Okanagan_College.html

3. Wilson E. K. The impact of an alternative model of student teacher supervision: Views of the participants. Teaching and Teacher Education. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.540.9967&rep=rep1&type=pdf>

4. Zeichner K. The changing work of teacher educators. Invited presentation (fireside chat, Division K) given at the annual meeting of the American Educational Research Association, Montreal, Canada. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: https://etcjournal.files.wordpress.com/07/zeichner_cv.pdf

ТУРЯНИЦЯ В.В.,
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.,

Мукачівський державний університет, Україна

РІВНІ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Професійно-етичні якості є групою якостей, що детермінують професійну діяльність з урахуванням загальноприйнятих морально-етичних норм і принципів, інтегрованих в професію з урахуванням її специфіки та з урахуванням рівня сформованості гуманних способів, форм, правил поведінки; ціннісних орієнтацій, заснованих на професійних знаннях [2].

Дослідники [1; 3, с.8; 4] виокремлюють три рівні розвитку професійно-етичних якостей педагога:

– пристосувальний рівень, який характеризується шаблонною, стереотипною, негнучкою і нетворчою відповідністю стандартам поведінки, що впливають з професійно-етичного кодексу педагога;

– усвідомлений рівень, для якого притаманне чітке розумінням цілей, завдань і цінностей професії, результатом чого є прагнення людини до саморозвитку та самовдосконалення в професійному та особистісному планах, поступово наближаючись за своїми якостями до необхідної професійно-етичної моделі педагога, а в своїй системі моральних ціннісних орієнтацій - до професійно-етичних цінностей, завдяки чому поведінка в професійній взаємодії стає більш узгодженою зі стандартами, але в той же час в її основі лежить внутрішня мотивація й інтерес до творчого осмислення і реалізації професійних норм;

– творчий рівень характеризується високим ступенем схожості особистої ієрархії цінностей педагога за змістом і пріоритетами з нормативною системою професійно-етичних цінностей; це педагог, який перебуває на творчому рівні розвитку професійно-етичної культури, працює і живе, використовуючи професійно-етичні норми в якості свого морального фундаменту, що направляє орієнтира професійної діяльності.

Формування професійно-етичних якостей майбутнього вчителя початкової школи включає наступні етапи:

- *актуалізація і усвідомлення професійно-етичних якостей*, які допомагають чи перешкоджають ефективному вирішенню проблеми в рамках реальної діяльності. Для цього етапу характерним є усвідомлення майбутнім педагогом цінності виконуваної роботи і сенсу професійної діяльності; розвиток у майбутнього педагога інтересу і задоволення від процесу роботи, можливість самореалізації; концептуальне бачення і отримання знання конкретних технологій вирішення найбільш актуальних питань, ідентифікація з професійним співтовариством, що дає можливість отримати підтримку, обмінятися досвідом, а також підтвердити почуття власної значущості в очах професіоналів;

– *проектування змісту програми формування професійно-етичних якостей майбутнього педагога*: ціннісно-смісловий блок (особистісні особливості і особистісна позиція педагога як чинник, що сприяє або перешкоджає ефективному вирішенню ситуації, дається оцінка пролонгованого ефекту як коректного, так і некоректного педагогічного впливу, створюється можливість побачити значущість ролі кожного педагога, що забезпечує формування мотиву відповідальності за свою майбутню педагогічну діяльність, розвиток психологічної готовності до цієї діяльності); мотиваційний блок (приклади з особистої практики створюють певний емоційний настрій, дозволяють мотивувати учасників, підвищують особистісну значимість досліджуваного матеріалу, є ресурсом у формуванні та розвитку професійно-етичних якостей, власних життєвих цілей і цінностей, узгодження їх з педагогічною діяльністю і можливість задоволення саме в педагогічній сфері; створення ситуацій педагогічного успіху, актуалізація та проживання досвіду реальних досягнень) інструментальний блок (оволодіння конкретними прийомами і техніками в рамках загальної стратегії роботи, практико-орієнтованими технологіями і техніками роботи, що дають можливість ефективного вирішення педагогічних ситуацій, що дає відчуття впевненості у власних силах і власному професіоналізмі; створення власних технологій через самостійну постановку проблеми, аналіз причин виникнення, аналіз супутніх факторів і можливих

результатів); блок ідентифікації з професійним співтовариством (усвідомлення приналежності до професійного співтовариства, що відбувається через обговорення загальних труднощів, породжує відчуття причетності і підтримки).

– *інструментальні форми супроводу формування професійно-етичних якостей педагога*, формою реалізації яких є проблемно орієнтовані групи, а навчання будується на основі таких методів, як мозковий штурм, майстерня, тематична група, рольова гра і інші форми тренінгової роботи.

Важливо, щоб педагоги отримали досвід реального проживання педагогічних ситуацій, в яких яскраво актуалізований етичний аспект.

Список використаних джерел

1. Дубасенюк О.А., Семенюк Т.В., Антонова О.Є. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: Монографія. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. 193 с.

2. Кузнецов И. Настольная книга практикующего педагога: учеб. пособие. М.: Гросс-Медиа, 2008. 541 с

3. Шарова И. В. Формирование профессионально-этической культуры социального педагога: автореф. дис. ... канд.пед.наук: 13.00.01. – М., 1998. 21 с.

4. Хоружа Л.Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика. Монографія. К.: Преса України, 2003. 320 с.

УСТАЙ О.Ю.,
МОЛНАР Т.І.,

Мукачівський державний університет, Україна

НАВЧАЛЬНО-ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Реалізація концепції Нової української школи вимагає вдосконалення системи професійної підготовки вчителів початкових класів, пошуку нетрадиційних форм і методів організації освітнього процесу. Відтак, актуалізується проблема готовності вчителів до впровадження інноваційних методик навчання, зокрема навчально-ігрових технологій, які дозволяють докорінно змінити методологію, надати новій якості організації та здійснення освітнього процесу в початковій школі.

Проблема використання навчально-ігрових технологій навчання знайшла відображення у наукових працях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Так, відомі педагоги А. Алексюк, В. Беспалько, А. Вербицький, І. Дичківська, О. Дубасенюк, А. Кузьмінський, А. Нісімчук, О. Пометун ґрунтовно розглядали питання розроблення, вдосконалення й упровадження нових педагогічних технологій у освітній процес загальноосвітньої, професійної і вищої школи. Психолого-педагогічні аспекти використання ігор у навчально-виховному процесі вивчали Н. Єсіна, С. Ігнатенко, М. Кларін, Н. Кудикіна, В. Паламарчук, Н. Плахотнюк, О. Савченко, Г. Селевко та ін.

Аналіз педагогічної літератури свідчить, що більшість науковців ігрові технології у ЗВО відносять до професійно-орієнтованих педагогічних технологій.

Зокрема, під ігровою технологією Л. Байкова розуміє визначену послідовність операцій, дій, спрямованих на досягнення навчально-виховних цілей. Крім того,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>